

Tahkon vesistömatkailun Action Plan

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Sisältö

---

1. Action Planin tausta ja tarve
2. määrittely ja rajaus
3. palvelutarjonta
4. infrastruktuuri
5. tiivistelmä

1 Tausta ja tarve

Taustaa

Tämä Tahkon vesistömatkailun Action Plan on laadittu osana Tahko Trails reitistöjen kehittämishanketta.

Action Planissa on keskitytty tunnistamaan alustavasti, miten Tahkoa ympäröivää vesistöaluetta voitaisiin hyödyntää matkailullisesti, eli alueen matkailuelinkeinon kehittämiseksi.

Koska Tahko Trails on luonteeltaan reitistöihin keskittyvä hanke, on myös vesistömatkailun osalta pyritty paneutumaan sellaisiin aktiviteetteihin, joissa vesistöä hyödynnetään reitistömuotoisesti.

On tärkeää huomata, että esiteltävässä Action Planissa ei ole mukana talousarvioita, koska niiden tekeminen vaatii tätä työtä suuremmat resurssit. Selvää kuitenkin on, että mikäli tahtotila löytyy lähteä toteuttamaan Action Planissa hahmoteltuja toimenpiteitä, tullaan vaatimaan merkittäviä panostuksia alueen yrityksiltä sekä Kuopion kaupungilta.

Tarve

Tahko on matkailukohde, joka sijaitsee keskeisesti Järvi-Suomessa. Tahko on majoituskapasiteetiltaan (n. 9000 petipaikkaa) yksi Itä-Suomen suurimmista matkailukohteista.

Tahkon vuosittainen majoituksen käyttöaste on noin 35% ja tämä toteuma syntyy suurimmalta osaltaan talvikuukausina. Täten Tahkolla on runsaasti vapaata kapasiteettia täytettäväksi lumettomana aikana.

Kasvattaakseen matkailijamääriä nykyisestä, tarvitaan selkeästi uusia vetovoimatekijöitä. Huolimatta sijainnistaan Järvi-Suomessa ja Syvärin rannalla, ovat lumettoman ajan vetovoimatekijät tällä hetkellä pitkälti muuhun kuin vesistöön liittyviä, kuten esimerkiksi golf, pyöräily, retkeily ja tapahtumat. Näin vetovoimatekijöiden rinnalle haluttaisiin tuoda mukaan ympäröivän järviluonnon tarjoamat mahdollisuudet.

Vesistöt ovat Suomen ja samoin myös Tahkon suuri erottuvuustekijä kansainvälisessä matkailussa. Erityisesti silloin, kun halutaan kehittää kansainvälistä matkailua, voisi jopa arvioida järvien muodostaman labyrinttimaisen reitistön olevan kaikkein suurin vetovoimatekijä. Itsessään ei vesistöt kuitenkaan matkailijoita vedä, vaan tarvitaan myös määrätietoista tuotteistamista, johon matkailu voisi perustua.

Tässä Action Planissa on kartoitettu alustavia suuntaviivoja vesistöjen valjastamiseksi Tahkon matkailun vetovoimatekijäksi.

2 Määrittely ja raja

Vesistömatkailun määritelmä

Vesistömatkailu on monimuotoista. On hyvä tunnistaa erikseen seuraavat:

- vesistöaktiviteetit
- vesistömatkailu

Vesistöaktiviteetit ovat toimintaa, joka tapahtuu muun matkailun ohessa ja toimii ikään kuin lisäarvotekijänä matkalle.

Vesistömatkailu puolestaan on toimintaa, jossa jokin vesistöön liittyvä asia toimii matkan motiivina. Usein kyseessä on jokin vesistössä suoritettava aktiviteetti, mutta kyse voi olla myös maisematekijöistä. Tämän Action Planin taustatekijänä on reitistöjen kehittäminen, jonka johdosta keskittyminen on vesistöaktiviteettien hyödyntämisessä.

Mikäli matkailun kehittämisen painopisteenä on kansainvälistyminen, tällöin olennaista on vesistömatkailun mahdollisuuksien parantaminen, koska tällöin aktiviteetit toimivat matkustuspäätöksen aiheuttavana vetovoimatekijänä. Toisaalta Tahko on kohde, johon tullaan juuri monipuolisten aktiviteettimahdollisuuksien vuoksi, minkä johdosta myös vesistöaktiviteettien kehittäminen on tärkeää.

HUOM! Vesistöaktiviteetteihin kuuluu monenlaisia toimintoja, mutta tässä Action Planissa on perustana reitteihin perustuva toiminta, joten se karsii pois sellaisia toimintoja kuten risteilyt tai Wakeboarding. Nämä ovat toki haluttuja aktiviteetteja Tahkolle, mutta vaativat omanlaistaan suunnittelua.

Action Planin rajausta ja kulmakivet

Hankkeen aiheena on otsikon mukaisesti vesistömatkailu, mutta kuten aiemmin todettiin, myös vesistöaktiviteetit voivat olla merkittävä osa Tahkon matkailun kehittämisessä.

Koska hankkeen osalta on tärkeää, että lopputuloksena on ymmärrettävä Action Plan, on järkevää rajata Action Planin sisälle tulevaa kokonaisuutta. Näin ollen Action Planissa on huomioitu toimenpiteitä molempien tunnistettujen pääaihioiden (vesistömatkailu ja vesistöaktiviteetit) osalta, mikä toimii hankkeen päärajauksena. Kantava ajatus on, että alkuvaiheessa Tahkolla on järkevää kehittää vesistöaktiviteettien osuutta, koska siten rakennetaan pohjaa pidempiaikaista työtä vaativalle vesistömatkailulle.

Edessä olisi siis vaiheistettu kehittämistyö, jossa aluksi kehitetään Tahkon lähialueella tapahtuvia vesistöaktiviteetteja, mutta samalla huomioidaan pitkän ajan tavoite vesistömatkailun kehittämisestä. Nimenomaan pitkäaikainen perspektiivi on tärkeä, eli kun tehdään vesistöaktiviteettien kriittisiä ratkaisuja, on ymmärrettävä, että tulevaisuudessa voi olla laajentumistarvetta. On siis vältettävä liian pientä ajattelua, vaikka alussa tehtäisiinkin kehittämistoimenpiteitä pienimuotoisesti.

Päärajauksen ohella toinen olennainen taustaraamittaja Action Planissa on kehittämisen kulmakivet, joilla tähdätään siihen, että kehittämistoimenpiteitä ei tehtäisi satunnaisten toiveiden ja tuntemusten perusteella.

Action Planin kehittämisen kulmakivet

Matkailullinen
kiinnostavuus

Skaalautuvuus

Kaupallistettavuus

Action Planissa keskitytään toimenpiteisiin näiden rajausten sisällä. Kun toteutetaan kehittäminen siten, että nämä kolme kulmakiveä ovat huomioituna, voidaan varmistaa pitkän linjan kehittäminen matkailua hyödyttävästi.

Valittujen kulmakivien tausta

Rajaus	Avaus
matkailullinen kiinnostavuus	Tahko on matkailukohde ja kehittämisen tulee palvella tätä. Vesistömatkailun tai -aktiviteettien osalta kehittäminen kohdistetaan niihin asioihin, jotka parantavat Tahkon kiinnostavuutta matkohteena.
skaalautuvuus	Skaalautuvuus on tärkeää kahta reittiä: <ul style="list-style-type: none"> • ryhmä koko • tulevaisuuden kehittäminen Kun tehdään kehittämistoimenpiteitä, tulee huomioida että palveluita voidaan käyttää ryhmäasiakkaiden kanssa. Myös on hyvä muistaa jatkossa volyymin kasvun myötä syntyvä kehittämisen lisätarve.
kaupallistettavuus	Matkailu on liiketoimintaa ja tämän ehdoilla on syytä tehdä myös kehittäminen. Kehittämisen kaikista toimenpiteistä tulee löytyä kaupallinen hyöty matkailuyrityksille Tahkolla.

3 Palvelutarjonta

Palvelutarjonnan osat

Kuten todettua, vesistöön liittyvässä aktiviteettitarjonnassa on kaksi osaa:

- vesistöaktiviteetit
- vesistömatkailu

Äkkiseltään voi tuntua, että näissä toimitaan samoilla ehdoilla, kun aktiviteetit ovat nimellisesti samoja, kuten vaikkapa melonta. Osasilla on kuitenkin selvät erot, joten näitä on syytä käsitellä erillisinä ja näin on tehty seuraavissa osissa.

Vesistöaktiviteetit

Potentiaaliset vesistöaktiviteetit

Vesistöaktiviteetit ovat pääosin helppoja ja kestoaltaan lyhyitä tekemisiä, joita matkailijat toteuttavat oheisohjelman Tahkolla ollessaan.

Tällöin toiminta-alue on kohtuullisen rajattu. Pääpaino on turvallisella ja helpolla toiminnalla, johon voi osallistua ensikertalainenkin ilman aiempaa osaamista.

Eri lajeille on erilaisia vaatimuksia. Tässä Action Planissa on tunnistettu seuraavat potentiaaliset aktiviteetit:

- melonta
- kalastus
- sup-lautailu
- veneily

Valinnat ovat osittain subjektiivisia, mutta tämä lista kattanee päätasolla yleisimmät luontoaktiviteettityyppiset vesistöaktiviteetit Järvi-Suomessa.

Melonta

Melonnassa erotellaan yleensä kaksi päämuotoa:

- kajakkimelonta
- kanoottimelonta

Nämä ovat luonteeltaan hyvin erilaisia:

- kajakit ovat parhaita yksin melontaan, pitkiin retkiin ja vaativampiin olosuhteisiin, kuten avoimille järven selille.
- kanootit sopivat perheille, ryhmille ja lyhyemmille retkille rauhallisilla vesillä, kuten saarien suojaamilla järviolueilla

Pääjakona voidaan ajatella, että kajakit ovat melonnan vuoksi matkailevien valinta ja kanootit puolestaan soveltuvat matkailijoiden oheispalveluihin helpomman omaksuttavuutensa vuoksi.

Kajakkimelonta vesistöaktiiviteeteissa

Kajakkimelonta on lähtökohtaisesti vaativampaa, kuin kanoottimelonta. Näin ollen kajakit ovat usein pienemmässä roolissa satunnaiskäyttäjien ja ryhmäaktiiviteettien osalta kuin kanootit. On kuitenkin järkevää tarjota kajakkeja aktiiviteettina ja lisäksi viime vuosina on tullut käyttöön erilaisia helppokäyttöisiä kajakin tyyppisiä malleja, jotka ovat tarkoitettu aloittelijoiden käyttöön, mutta joita ei ole järkevää käyttää pitkäkestoisessa retkeilymelonnassa. Tällaisia malleja kutsutaan sit on topeiksi tai avokajakeiksi.

Kajakkimelonnossa on aina varmistettava, että asiakkailta on ymmärrys melonnan perusteista ja turvallisesta toiminnasta. Eli vaikka retket itsessään eivät olisi opastettuja, tulee alkuopastus antaa aina.

Kajakkimelonnin tarpeet reitistöjen infran suhteen ovat suhteellisen korkeat.

Aihio	Arvio
asiakasmäärä	*
maksuvalmius	**
opastustarve	***
vaativuus	***
infravaatimus	***

Huom! Tähän taulukkoon on tehty subjektiivinen arvio muutamalla mittarilla siitä, millainen aktiiviteetti on vertailussa muihin Action Planin aktiiviteetteihin. Skaala on 1-3 tähteä, missä yksi tähti on vähäinen ja kolme tähteä korkea.

Kanoottimelonta vesistöaktiviteeteissa

Kanooteilla tapahtuva melonta on kohtuullisen yksinkertaista, jos verrokkina on kajakkimelonta. Tämän johdosta vuokraustoiminta sisävesillä perustuu yleensä kanootteihin. Kanooteilla n kajakkeihin verrattuna se etu, että kanoottiin menee aina perustilanteessa kaksi henkilöä. Isompiin kanootteihin mahtuu jopa useampi henkilö, joten kanootit ovat oikein mainioita välineitä pariskunnille ja perheille.

Kanoottimelonnassa on aina varmistettava, että asiakkailta on ymmärrys melonnan perusteista ja turvallisesta toiminnasta. Eli vaikka retket itsessään eivät olisi opastettuja, tulee alkuopastus antaa aina.

Kanoottimelonnan tarpeet reitistöjen infran suhteen ovat melko helposti toteutettavissa.

Aihio	Arvio
asiakasmäärä	**
maksuvalmius	*
opastustarve	**
vaativuus	**
infravaatimus	**

Huom! Tähän taulukkoon on tehty subjektiivinen arvio muutamalla mittarilla siitä, millainen aktiviteetti on vertailussa muihin Action Planin aktiviteetteihin. Skaala on 1-3 tähteä, missä yksi tähti on vähäinen ja kolme tähteä korkea.

Kalastus vesistöaktiviteeteissa

Kalastus on luonnollinen aktiviteetti Järvi-Suomessa. Aktiviteettitarjontana kalastus täytyy muotoilla helppoon muotoon ja pääosin tämä tarkoittaa kalustus vuokraamista, sisältäen veneet ja kalastusvälineet. Kalastusoppaan palveluiden tarjoaminen on myös mahdollista, mutta enemmän silloin on kyse kalastusmatkailun tarpeita palvelevasta tarjonnasta. On kuitenkin hyvä huomata, että ennen kalastusta tapahtuva opastus on tarpeen kalapaikkojen suhteen sekä ulkomaalaisten osalta lupien hankkimisessa.

Kalastuksen tarpeet reitistöjen infran suhteen ovat melko helposti toteutettavissa.

Aihio	Arvio
asiakasmäärä	*
maksuvalmius	**
opastustarve	***
vaativuus	**
infravaatimus	*

Huom! Tähän taulukkoon on tehty subjektiivinen arvio muutamalla mittarilla siitä, millainen aktiviteetti on vertailussa muihin Action Planin aktiviteetteihin. Skaala on 1-3 tähteä, missä yksi tähti on vähäinen ja kolme tähteä korkea.

Sup-lautailu vesistöaktiiviteeteissa

Suppailu on yksi helpoimmin lähestyttävistä vesistöaktiiviteeteista. Kalusto on hyvin yksinkertaista ja edullista. Suppailua voi tehdä täysin aloittelijakin.

Varsinainen opastus on hyvin kevyttä, mutta asiakas hyötyy annetuista neuvoista aina, joten vaikka opastustarve on vähäinen verrattuna esimerkiksi melontaan, on asiakkaiden alkuopastus järkevää tehdä.

Suppailun vaatimukset ovat infran suhteen todella vähäiset, eli pelkkä siisti ranta riittää lähtökohtaisesti, mutta tuotteistamalla suppailua retkeilytyypiksi, voidaan aihioista saada enemmän irti.

Aihio	Arvio
asiakasmäärä	***
maksuvalmius	*
opastustarve	*
vaativuus	*
infravaatimus	*

Huom! Tähän taulukkoon on tehty subjektiivinen arvio muutamalla mittarilla siitä, millainen aktiiviteetti on vertailussa muihin Action Planin aktiiviteetteihin. Skaala on 1-3 tähteä, missä yksi tähti on vähäinen ja kolme tähteä korkea.

Veneily vesistöaktiviteeteissa

Veneilyä on todella monenmuotoista alakaen soutuveneistä ja päätyen iskokokoisiin yöpymiskelpoisiin matkaveneisiin.

Perusaktiviteettien osalta soutuvene on erinomainen väline, jota voidaan hyödyntää retkien välineenä ja kalastuspalveluiden tuottamiseen

Veneilyn vaatimukset ovat infran suhteen hyvin samankaltaiset kuin melonnassa, huomioiden kuitenkin sen, että esimerkiksi laiturimalli on tyypillisesti veneilyssä hyvin erilainen kuin melonnassa.

Aihio	Arvio
asiakasmäärä	**
maksuvalmius	*
opastustarve	*
vaativuus	*
infravaatimus	*

Huom! Tähän taulukkoon on tehty subjektiivinen arvio muutamalla mittarilla siitä, millainen aktiviteetti on vertailussa muihin Action Planin aktiviteetteihin. Skaala on 1-3 tähteä, missä yksi tähti on vähäinen ja kolme tähteä korkea.

Vesistömatkailu

Vesistömatkailun potentiaaliset aktiviteetit

Vesistömatkailun osalta pääajatus on, että aktiviteetti toimii vetovoimatekijänä tulla Suomeen ja Tahkolle. Tämä käytännössä tarkoittaa yleensä usean päivän kestoisia aktiviteetteja.

Tällöin toiminta-alueet ovat luonteeltaan laajoja ja niissä pääajatus on, että reittejä tarvitaan runsaasti, tai ainakin niiden tulisi olla pitkiä.

Eri lajeille on erilaisia vaatimuksia. Tässä Action Planissa on tunnistettu seuraavat potentiaaliset aktiviteetit:

- melonta
- kalastus
- vesijetteily
- veneily

Lisäksi tulevaisuudessa voi syntyä kysyntää myös muille aktiviteeteille, mutta niitä on tässä vaiheessa hankala nimetä.

Kajakkimelonta vesistömatkailussa

Kajakkimelonta on erinomainen muoto vesistöretkeilyyn ja siksi se on melontamuodoista suosituin usean päivän retkien muotona. Retkeilymuotoisena kajakkimelontaan tarvitaan laajat vesistöalueet, sillä kajakkimelonnassa yhden päivän etappi on yleensä noin 20-30 km. Tällöin esimerkiksi Tahkon vesireitti Kuopioon Juankosken kautta voisi muodostaa noin 3-4 päivän retkiaihion.

Retkimelonnassa on asiakkaat useimmiten lajin harrastajia, joten heille opastuksen tarve liittyy reittiin ja rantautumispaikkoihin. Lisäksi on mahdollista toteuttaa oppaan johdolla retkiä myös aloittelijoille, mutta tällöin opastukselle asetettavat vaatimukset ovat korkeita.

Retkimelonna tarpeet reitistöjen infran suhteen ovat suhteellisen pienet. Tärkeintä on miettiä reitin varrelle majoittumispaikat ja maalogiikka, eli miten meloja varusteineen saadaan tuotua lähtöpaikkaan, mikäli kyse ei ole kiertomatkasta. Tahkon ja Syvärin tapauksessa kiertomatka ei ole mahdollinen, joten joko tehdään retki edestakaisin samaa reittiä, tai järjstetään kuljetus tarvikkeille ja henkilöille. Jälkimmäinen järjestely on todennäköisesti houkuttelevampi.

Aihio	Arvio
asiakasmäärä	*
maksuvalmius	**
opastustarve	***
vaativuus	***
infravaatimus	**

Huom! Tähän taulukkoon on tehty subjektiivinen arvio muutamalla mittarilla siitä, millainen aktiviteetti on vertailussa muihin Action Planin aktiviteetteihin. Skaala on 1-3 tähteä, missä yksi tähti on vähäinen ja kolme tähteä korkea.

Kanoottimelonta vesistömatkailussa

Kanootti soveltuu parhaiten lyhyisiin melontaretkiin ja siten se ei välttämättä ole yhtä selkeä väline matkailun vetovoimatekijäksi, kuin kajakki. Kanootilla on kuitenkin suuri merkitys ryhmätuotteena ja jos Tahkolla halutaan kehittää ryhmiin perustuvaa kesämatkailua, on kanootteihin perustuva tuotteistus hyvä pitää mielessä.

Ryhmätuotteena kanoottimelonta on ehdottomasti opastettua toimintaa.

Mikäli kanoottimelontaa toteutetaan ryhmille, on olennaista rakentaa tätä tukevaa infraa, kuten vain ryhmien käytössä olevat nuotiopaikat.

Aihio	Arvio
asiakasmäärä	**
maksuvalmius	***
opastustarve	***
vaativuus	**
infravaatimus	**

Huom! Tähän taulukkoon on tehty subjektiivinen arvio muutamalla mittarilla siitä, millainen aktiviteetti on vertailussa muihin Action Planin aktiviteetteihin. Skaala on 1-3 tähteä, missä yksi tähti on vähäinen ja kolme tähteä korkea.

Kalastus

Kalastusta on monenlaista, eli myöskin kalastus matkailun yhteydessä tarkasteltuna jakaantuu kahteen ryhmään:

- kalastusmatkailu
- matkailukalastus

Kalastusmatkailu tarkoittaa matkailun päämotiivia, eli matkailija on tullut tällöin Tahkolle nimenomaan kalastuksen vuoksi. Matkailukalastus taas on kevyempää muun matkailun oheispalveluna toimivaa, usein spontaania toimintaa.

Kalastuksen muodot Tahkolla

matkailukalastus	kalastusmatkailu
heittokalastus (virvelöinti)	heittokalastus (virvelöinti)
uistelu	uistelu
onginta	kalastuskilpailu
pilkkiminen	jigi-kalastus
	perhokalastus (muissa kohteissa)

Kalastusta on monenlaista ja kaikkia kalastuksen muotoja ei Tahkolla ole mahdollista toteuttaa. Osa kalastusmuodoista on myös sellaisia, jolle on hankala löytää kaupallista muotoa. On myös huomattava, että Tahko voi toimia keskuspaikkana muissa Itä-Suomen kohteissa tapahtuville kalastuspäiville.

Tässä Action Planissa keskitytään sellaisiin kalastuksen muotoihin, joilla on matkailullista potentiaalia Tahkolle.

Kalastus vesistömatkailussa

Kalastus matkailutuotteena jakaantuu omatoimisten kalastajien palveluihin sekä täysin opastettuun kalastukseen.

Pääsääntö on, että omatoimiset kalastajat eivät tarvitse oikeastaan muuta kuin välinevuokrauksen palveluita ja nämä eivät välttämättä ole kiinnostavia kohderyhmiä Tahkolle.

Täysin opastettujen kalastuspalveluiden osalta taas potentiaali on suuri. Asiakkaat ovat valmiita maksamaan hyvästä palvelusta, mutta tällöin myös vaaditaan saalisvarmuutta. Kalastuksen osalta Tahko ja Syväri voi tarjota peruspalvelua, mutta parhaaseen tulokseen päästäneen, jos Tahkon ryhmien keskuspaikka ja sieltä käsin tehdään alueen kalastuskohteisiin päivämatkoja.

Aihio	Arvio
asiaksmäärä	*
maksuvalmius	***
opastustarve	***
vaativuus	**
infravaatimus	**

Huom! Tähän taulukkoon on tehty subjektiivinen arvio muutamalla mittarilla siitä, millainen aktiviteetti on vertailussa muihin Action Planin aktiviteetteihin. Skaala on 1-3 tähteä, missä yksi tähti on vähäinen ja kolme tähteä korkea.

Kalastusmatkailun potentiaali

Kalastusmatkailu on erittäin suuren harrastajajoukon asia. Esimerkiksi Euroopassa arvioidaan olevan pelkästään ongintaa harrastavia henkilöitä noin 25 miljoonaa henkilöä. Urheilukalastajia puolestaan arvioidaan olevan noin 14 miljoonaa henkilöä ([FAO](#)). Euroopan merialueilla tapahtuvan vapaa-ajan kalastuksen arvoksi on arvioitu 5,9 miljardia euroa vuodessa ([linkki](#))

Järvialueilla tapahtuvasta kalastusmatkailun suuruudesta ei ole varmuutta, mutta sen sijaan on helppo havaita, että Järvi-Suomessa kalastusmatkailun tarjonta on alikehittynyttä. Tähän saumaan on Tahkolla hyvä paikka iskeä ja rakentaa Tahkosta koko Järvi-Suomen johtava kalastusmatkailun keskus.

Vesijetteily vesistömatkailussa

Vesijetti mahdollistaa Järvi-Suomen vesistöjen laajamittaisen hyödyntämisen matkailupalveluiden osalta. Vesijetillä on samaa potentiaalia, kuin moottorikelkkailulla on ollut Lapin matkailullisessa tuotteistamisessa.

Onnistuakseen vesijetteihin perustuvan toiminnan tulee olla pitkälle suunniteltua ja ammattimaisesti hoidettua. Kaikkien retkien tulee olla ehdottomasti opastettuja.

Uuden infran rakentamisen tarve on vähäinen, sillä retket voidaan suunnata kohteisiin, joissa on soveltuvat palvelut valmiina. Retkien toteutusalue on käytännössä koko Vuoksen vesistön alue.

HUOM! Vesijetti on myös houkutteleva väline vesistöaktiviteetiksi, mutta tätä kannattaa pohtia huolella. Syväri on karikkoinen järvi ja siten vaarallinen aloittelijoille. Toisaalta järven "rauhottaminen" luontoaktiviteettien käyttöön voi olla järkevä idea. Tämä ei siis poista pitkien, monipäiväisten ohjattujen retkien potentiaalia.

Aihio	Arvio
asiaksmäärä	*
maksuvalmius	***
opastustarve	***
vaativuus	***
infravaatimus	*

Huom! Tähän taulukkoon on tehty subjektiivinen arvio muutamalla mittarilla siitä, millainen aktiviteetti on vertailussa muihin Action Planin aktiviteetteihin. Skaala on 1-3 tähteä, missä yksi tähti on vähäinen ja kolme tähteä korkea.

Veneily vesistömatkailussa

Varsinaiseen vesistömatkailun tarpeeseen palvelutarjontana tapahtuva veneily voi olla hankalaa toteuttaa kannattavasti, koska kalusto on kallista potentiaaliseen yksikköhintaan nähden.

Tahkolla on kuitenkin potentiaalia veneilijöiden kohteena. Tahkolle johtava veneraitti Juankosken kautta on kiinnostava ja pääosiltaan suojaisa. Täten Tahko voisi kasvattaa suosiota veneilyn kohteena.

Mikäli Tahkoa kehitetään veneilykohteena, on alueen palvelurakenteen kehittämisestä paljon hyötyä. Esimerkiksi vesistömatkailun ja aktiviteettien tarpeeseen tehtävä lähtöpaikka, eli vesistöaktiviteettien satama voisi olla luonteva paikka toteuttaa myös vierasvenepalvelut.

Aihio	Arvio
asiakasmäärä	*
maksuvalmius	***
opastustarve	*
vaativuus	*
infravaatimus	**

Huom! Tähän taulukkoon on tehty subjektiivinen arvio muutamalla mittarilla siitä, millainen aktiviteetti on vertailussa muihin Action Planin aktiviteetteihin. Skaala on 1-3 tähteä, missä yksi tähti on vähäinen ja kolme tähteä korkea.

Extra: Caravan-alueen sijoittuminen

Mikäli Tahkolla kehitetään vierasvenepalveluita, on järkevää harkita voitaisiinko samaan yhteyteen sijoittaa matkailuautoille ja asuntovaunuille alue.

Tällöin voitaisiin hyödyntää samaa palvelurakennetta (suihkut, vessat, yms.) ympärivuotisesti ja saada samalla tehostettua toimintoja. Samalla myös syntyisi riittävän kokoinen asiakasvirta, jotta voitaisiin perustellusti rakentaa alueen sisäinen liikkumismalli, joka voi perustua esimerkiksi autonomisiin busseihin tai vastaaviin.

Aihio	Arvio
asiakasmäärä	*
maksuvalmius	***
opastustarve	*
vaativuus	*
infravaatimus	**

Huom! Tähän taulukkoon on tehty subjektiivinen arvio muutamalla mittarilla siitä, millainen aktiviteetti on vertailussa muihin Action Planin aktiviteetteihin. Skaala on 1-3 tähteä, missä yksi tähti on vähäinen ja kolme tähteä korkea.

4 Infrastrukturi

Infrastruktuuri - mitä on huomioitava

Vesistömatkailun infrastruktuuri sisältää paljon eri osia ja vain osa on itse asiassa vesillä.

Tämä Action Plan osalta infrastruktuurin tarpeet tiivistyvät näihin:

- lähtöpaikka
- reitit
  - reitit - vesistöaktiviteetit
  - reitit - vesistömatkailu

Action Planissa on käsitelty aiheesta perusraamia, mutta aihe vaatii jatkossa erittäin perusteellista suunnittelua.

Lähtöpaikka

Lähtöpaikka eli vesistöaktiiviteettien satama

Tahkon vesistöön liittyvät aktiviteetit ovat olleet vähäisiä vähäistä ja keskittyneet lähinnä Tahkolahdelle. Tämä alue on luonnollinen ajatellen Tahkon keskusaluetta, joka rajautuu Tahkolahteen.

Kuitenkin Tahkolahdella on ongelmana yksipuolisuus, eli lähimpään saareen tai muuhun kiinnostavaan kohteeseen on useita kilometrejä matkaa. Tällainen matka on aivan liian pitkä aloittelijan, eli satunnaisen matkailijan melottavaksi.

Vaihtoehtoisena vesistöaktiiviteettien lähtöalueena on tutkittu Tahkon niemen Syväripuoleista aluetta, mistä on lyhyt matka läheiselle monipuoliselle saarikeskittymälle. Tällä alueella kiinnostavana kohtana erottautuu Rantosen tilan ranta.

Lähtöpaikan vaatimukset

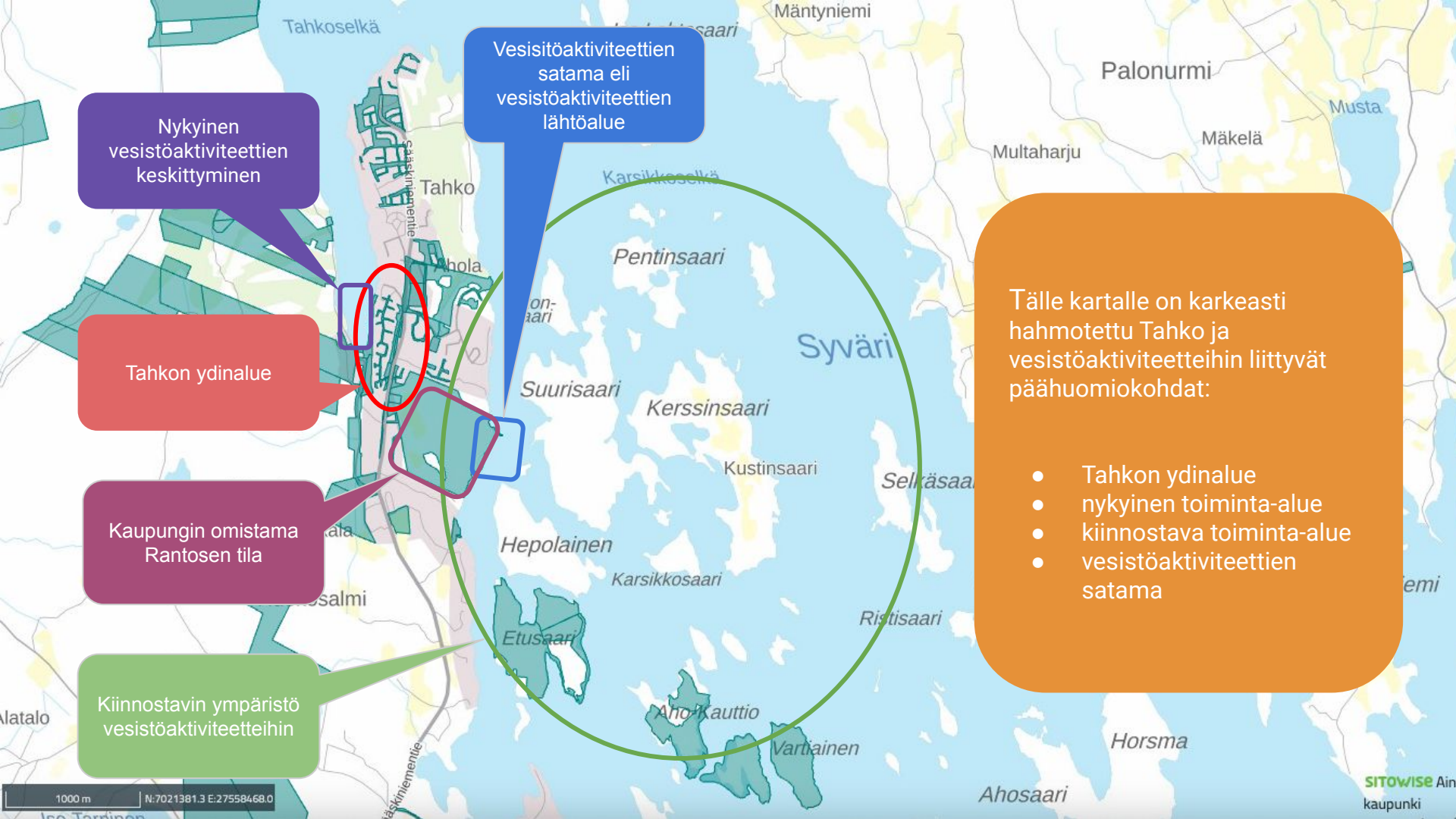
Aktiviteettien lähtöpaikka on kaiken sydän ja sen kehittämiseen tulee paneutua perusteellisesti. Lähtöpaikka on ehkä hiukan vähäpätöinen sanana, kuvaavampaa olisikin puhua vesistöaktiviteettien satamasta.

Vaatus
maasaavutettavuus
suojaisuus
yhteys veneväylille
etäisyys lähimpään rantautumiskohteeseen
toimintaa tukevat satamarakenteet
riittävä rakennusmassa

Huom! Tähän taulukkoon on listattu hyvältä lähtöpaikalta vaadittavia ominaisuuksia.

Lähtöpaikan vaatimukset

Vaatimus	
maasaavutettavuus	Lähtöpaikalle tulee olla helppo saavutettavuus. Tämä on kytköksissä yleisestikin Tahkon sisäisen liikkumisen dynamiikkaan.
suojaisuus	Lähtöpaikan turvallisuuteen vaikuttaa suojaisuus. Paikka ei saisi olla suoraan ison selän rannalla tuulten armoilla. Lisäksi lähtöpaikan rakenteiden tulee olla suojaisia.
yhteys veneväylälle	Luonnollisesti vesistöaktiiviteetit ovat kytköksissä veneväyliin, joten niille tulee olla luonteva yhteys lähtöpaikalta. Esimerkiksi kalastusveneet operoivat veneväylillä.
etäisyys rantautumiskohteisiin	Erityisesti vesistöaktiiviteeteissa on olennaista, ettei välimatkat kasva liian suuriksi. Tärkein vesistöaktiiviteettien solmukohta ovat rantautumispaikat, joiden tulee olla riittävän lähellä.
toimintaa tukevat satamarakenteet	Vesistöaktiiviteettien lähtöpaikka on tässä yhteydessä melko vaatimaton ilmaus, eli paremminkin voitaisiin puhua satamasta, josta myös pienet laivat voivat liikkua.
riittävä rakennusmassa	Vesistöaktiiviteettien toteuttamiseen vaaditaan runsaasti tiloja lähtöpaikalle. Vähintään huoltotilat, asiakaspalvelutilat sekä asiakkaiden pukutilat. Lisäksi kalusto tulee saada hyvin säilöön.

Nykyinen vesistöaktiiviteettien keskittyminen

Tahkon ydinalue

Kaupungin omistama Rantosen tila

Kiinnostavin ympäristö vesistöaktiiviteetteihin

Vesistöaktiiviteettien satama eli vesistöaktiiviteettien lähtöalue

Tälle kartalle on karkeasti hahmotettu Tahko ja vesistöaktiiviteetteihin liittyvät päähuomiokohdat:

- Tahkon ydinalue
- nykyinen toiminta-alue
- kiinnostava toiminta-alue
- vesistöaktiiviteettien satama

Reitit - vesistöaktiviteetit

Vesistöaktiiviteettien reitit kiinnostuskohteittain

Vesistöaktiiviteeteissa on reittien lähtökohtaisesti yhdistyttävä kiinnostuksen kohteisiin. Vesistöissä kiinnostuksen kohteen määrittely sisältää vesistöaktiiviteettien sisällöllisen houkuttelevuuden ja monipuolisuuden ohella seuraavia asioita:

- kauniit maisemat
- suojaisat alueet
- saavutettavuus
- mukavat rantautumispaikat

Tähän Action Planiin on tunnistettu sellaisia kiinnostuksen kohteita, jotka täyttävät näitä kiinnostuksen kohteen määritelmiä. Näihin kiinnostuksen kohtiin olisi syytä keskittyä alueen vesistön matkailullisessa hyödyntämisessä.

Syväriellä Tahkon itäpuolella olevat saaret ovat luonnollinen kohde Tahkon lähialueen vesistöaktiiviteeteille, koska ne muodostavat suojaisan, mutta mielenkiintoisen ympäristön aktiiviteeteille. Tältä alueelta on tunnistettu alkuvaiheen kiinnostuksen kohteita ja hahmoteltu niille erilaisia toimintoja, joita voi kehittää ajan myötä Tahkon vetovoimatekijöiksi.

Oheiselle kartalle on merkitty kiinnostuksen kohteita ja niitä käsitellään tarkemmin seuraavilla dioilla.

Kiinnostuksen kohdat

1. Kammonluoto
2. Itkonsaaren kärki
3. Itkonsaari
4. Itkonsaaren kierto
5. Suurisaaren kalliot
6. Rantosen tilan ranta (lähtöalue)

Kammonluoto

Kammonluoto on jo nykyisellään varusteltu laavulla ja nuotiopaikalla. Kammonluoto onkin yksi nopeimmista tavoista päivittää Tahkon vesistöaktiviteettien toimintaympäristöä.

Nykyisellään Kammonluodosta puuttuu laituri, eli rantautuminen saareen on hankalaa. Lisäksi saarella olisi syytä tehdä pusikoiden raivausta.

Saaren sijainti ei ole optimaalinen, eli saareen on pitkä matka sekä Tahkonlahden perältä että mahdollisilta uusilta lähtöalueilta Tahkon itärannalla.

Aihio	Arvio
uusien rakenteiden tarve	vähäinen
maanomistus	kunnan
sijainti	keskeinen
saavutettavuus	kohtalainen
investointitarve	pieni

Huom! Tähän taulukkoon on tehty subjektiivinen arvio muutamalla mittarilla eri kiinnostuskohteiden vaatimuksista.

- vihreä = aihe helppo tai halussa
- keltainen = aihe vaatii työstöä tai on keskinkertainen merkitykseltään
- punainen = vaativa ongelma-kohta

Itkonsaaren kärki

Itkonsaarella on hieno, kallioinen pohjoiskärki. Saaren kärki on upeasti ilta-auringon puolella ja saaren ranta on kohtuullisen syvä, joten rantautuminen on jo luonnostaan mahdollista.

Itkonsaaren kärki olisi siten erityisen kiinnostava taukopaikan kohta. Paikasta saa kiinnostavan kohteen aivan perusvarustelulla, mukaanlukien nuotiopaikka, laituri ja vessa.

Saaren ranta nousee myös ylöspäin upeasti ja rinteessä voisi olla jatkokehittämiselle hyvä mahdollisuus. Esimerkiksi alue sopisi hyväksi vaihtoehdoksi Glamping-alueelle.

Tälle alueelle voisi myös harkita kaupalliseen käyttöön suunniteltua tilaa, kuten lukittua kotaa.

Aihio	Arvio
uusien rakenteiden tarve	kohtalainen
maanomistus	yksityinen
sijainti	kiinnostava
saavutettavuus	hyvä
investointitarve	kohtalainen

Huom! Tähän taulukkoon on tehty subjektiivinen arvio muutamalla mittarilla eri kiinnostuskohteiden vaatimuksista.

- vihreä = aihe helppo tai halussa
- keltainen = aihio vaatii työstöä tai on keskinkertainen merkitykseltään
- punainen = vaativa ongelma-kohta

Itkonsaari

Itkonsaari osuu sijainniltaan erinomaisesti lähelle Tahkon niemeä. Saari itsessään on viehättävä ja erityisesti sen pohjoinen kärki on todella luonnonkaunis ja sieltä avautuu avoin näköala ilta-auringon suuntaan. Saaren kärkialueen lisäksi koko saari muodostaa mielenkiintoisen kokonaisuuden, johon voisi suunnitella esimerkiksi elämyksellisen patikointireitin.

Itkonsaaren omistus on yksityinen, joten kehitystyöt saaren käytön suhteen vaatisi maanomistuksen tarkastelua.

Aihio	Arvio
uusien rakenteiden tarve	kohtalainen
maanomistus	yksityinen
sijainti	kiinnostava
saavutettavuus	hyvä
investointitarve	kohtalainen

Huom! Tähän taulukkoon on tehty subjektiivinen arvio muutamalla mittarilla eri kiinnostuskohteiden vaatimuksista.

- vihreä = aihe helppo tai halussa
- keltainen = aihe vaatii työstöä tai on keskinkertainen merkitykseltään
- punainen = vaativa ongelma-kohta

Itkonsaaren kierto

Itkonsaaren ympäri on mahdollista tehdä helppo, mutta mielenkiintoinen reitti melontaan ja suppailuun. Reitin alkupiste voi olla moninaisesti, olennaista on ohjata melojat ja suppailijat kiertämään samaa reittiä. Tämä reitti luonnollisesti yhdistyisi ajatteluun Itkonsaaren pohjoiskärjen rantautumispaikasta.

Reitti ei sinällään tarvitse suuria panostuksia, mikäli toteutus tehdään vain perinteisellä reittiajattelulla. Alue kuitenkin mahdollistaisi erikoisempiakin ratkaisuja ja esimerkiksi loppukesän ja alkusyksyn tuotteistuksena voisi reitille pohtia valaistua pimeään ajan melontareittiä. Valaistuksen voisi tehdä monin tavoin, mutta esimerkiksi veden alle sijoitetut valolähteet voisivat olla sellainen erikoisuus, joka houkuttelisi kävijöitä kauempaakin.

Aihio	Arvio
uusien rakenteiden tarve	vähäinen
maanomistus	ei tarvita
sijainti	kiinnostava
saavutettavuus	hyvä
investointitarve	pieni

Huom! Tähän taulukkoon on tehty subjektiivinen arvio muutamalla mittarilla eri kiinnostuskohteiden vaatimuksista.

- vihreä = aihe helppo tai halussa
- keltainen = aihe vaatii työstöä tai on keskinkertainen merkitykseltään
- punainen = vaativa ongelma-kohta

Suurisaaren kalliot

Suurisaari on nimensä mukaisesti yksi Tahkon itäpuolisen alueen suurimmista saarista. Saaren länsirannalla on hienot vedestä jyrkästi nousevat kalliot, jotka muodostavat viehättävän ympäristön. Tälle alueelle soveltuisi rantautumispaikka, mutta alueen rakentaminen olisi haastavaa.

Mahdollisesti alueelle voisi rakentaa erikoisen patikointireitin, joka kulkisi kallioiden kautta ja jatkuisi saaren yläosissa puiden latvojen tasolle menevänä erikoisena elämys reittinä. Huom! Vastaavan voisi rakentaa myös Itkonsaareen.

Aluetta kannattaa kuitenkin tutkia tarkemmin.

Aihio	Arvio
uusien rakenteiden tarve	suuri
maanomistus	yksityinen
sijainti	kiinnostava
saavutettavuus	hyvä
investointitarve	suuri

Huom! Tähän taulukkoon on tehty subjektiivinen arvio muutamalla mittarilla eri kiinnostuskohteiden vaatimuksista.

- vihreä = aihe helppo tai halussa
- keltainen = aihio vaatii työstöä tai on keskinkertainen merkitykseltään
- punainen = vaativa ongelma-kohta

Rantosen tilan ranta

Rantosen tila osuu optimaalisesti ajatellen Tahkon itäpuolisen saariston saavutettavuutta. Näin ollen Rantosen tilan ranta olisi optimaalinen paikka vesistöaktiiviteettien lähtökohdaksi. Käytännössä Rantosen tilan rantaan voisi rakentaa erityisen ohjelmapalveluiden satama-alueen, johon keskitettäisiin erityisesti lumettoman ajan vesistöaktiiviteetteihin liittyvät palvelut.

Alueen satamarakenteiden lisäksi olennaista on luonnollisesti paikan saavutettavuus Tahkon sisäisesti, eli maitse tapahtuva liikkuminen. Tämä liittyy yleisesti Tahkon sisäisen liikkumisen kehittämiseen. Oheisessa taulukossa saavutettavuus on arvioitu kohtalaiseksi, mutta hyvällä suunnittelulla tämä voidaan muuttaa erinomaiseksi.

Aihio	Arvio
uusien rakenteiden tarve	suuri
maanomistus	kunta
sijainti	hyvä
saavutettavuus	kohtalainen
investointitarve	suuri

Huom! Tähän taulukkoon on tehty subjektiivinen arvio muutamalla mittarilla eri kiinnostuskohteiden vaatimuksista.

- vihreä = aihe helppo tai halussa
- keltainen = aihio vaatii työstöä tai on keskinkertainen merkitykseltään
- punainen = vaativa ongelma-kohta

Reitit - vesistömatkailu

Vesistömatkailun reitit

Vesistömatkailun reitit eroavat vesistöaktiviteeteista siinä, että vesistömatkailussa kyse on pitkäkestoisista “suorituksista” ja yleensä kohteeseen on tultu juuri tämän aktiviteetin vuoksi. Tämän johdosta vesistömatkailussa usein yksi matkailukohde ei ole tarpeeksi, vaan eri kohteet (majoituspaikat) muodostavat kokonaisuuden, johon vesistömatkailu perustuu.

Olennaista tällaisessa tilanteessa on pyrkiä olemaan toiminnan solmukohta, eli aloitus- tai lopetuskohde aktiviteetille. Tahko voisi kehittyä vesistömatkailun yhdeksi pääkohteeksi Suomessa.

Reitit

Vesistömatkailun ja vesistöaktiviteettien osalta on täysin erilainen mittakaava puhuttaessa reiteistä.

- vesistömatkailu ulottuu useiden järvien ja kuntien alueelle
- vesistöaktiviteetit tapahtuvat Tahkon lähialueella muutaman kilometrin säteellä
- tärkeintä on tunnistaa luontaiset solmukohtat
  - majoituspaikat on tärkein toiminto monipäiväisellä reitillä

Näitä toimintoja on siis syytä tarkastella erikseen, mutta samalla on tarpeen tunnistaa myös mahdolliset yhtymäkohdat.

Lähtöpaikka
eli Tahko

Välietappi eli
Juankoski

Välietappi X

Päätepiste eli
Kuopio

Tälle kartalle on karkeasti hahmotettu
esimerkki siitä, miten kolmen päivän
vesistömatkailun reitti voisi kulkea.

- Lähtö Tahkolta
- ensimmäinen yö Juankoski
- toinen yö paikassa X
- päätepisteenä Kuopio

TIIVISTELMÄ

Action Planin tiivistelmä

Tarve

- Tahkolla kapasiteetti vajaakäytöllä
  - erityisesti lumeton aika tarvitsee boostia
- järvi-ympäristö eli vesistömatkailu on hyödyntämättä
  - järviluonto kansainvälisen matkailun vetovoimatekijänä iso mahdollisuus
  - vaatii kehitystoimia

Tahtotila

- Tahkolla täytyy olla vahva tahtotila vesistömatkailun ja vesistöaktiiviteettien kehittämiseen
- tahtotila ilmenee taloudellisena sitoutumisena
- tämä on varmistettava aivan aluksi!

Toimijat

- Tärkeimmät toimijat ovat
  - kaupunki
  - alueen yritykset
  - maanomistajat

Toimenpiteet

- ratkaisevaa on vesistöihin perustuvien luontoaktiiviteettien olosuhteiden kehittäminen
- Tärkeimmät toimenpiteet olosuhteiden luomisessa
  - vesistöaktiiviteettien satama (toiminnan keskus Tahkolla)
  - reittien vaikoiminen
  - reittien kiinnostuspisteiden rakentaminen (rantaautumispaikat + palvelut)

Tiivistelmä vesireitistöjen kehittäminen

Tarve

- kahdenlaista käyttöä reiteille
  - vesistöaktiiviteetit - pääosin matkailijoiden oheispalvelu
  - vesistömatkailu - yleensä aktiiviteetteja, joka on pääasiallinen syy tulla Tahkolla

Vesistöaktiiviteettien tarpeet

- reitit lyhyitä ja suojaisia
- rantautumispaikat lähellä lähtöpaikkaa

- tärkeimmät vesistöaktiiviteetit
  - melonta
  - kalastus
  - sup-lautailu

Vesistömatkailun tarpeet

- Tärkeimmät toimijat ovat
  - kaupunki
  - alueen yritykset
  - maanomistajat

- tärkeimmät vesistömatkailuaktiiviteetit
  - melonta
  - kalastus
  - vesijetteily
  - veneily

Vesistöaktiiviteettien satama

- Tärkeimmät toimenpiteet liittyvät olosuhteiden luomiseen
  - toiminnan keskus Tahkolla (vesistöaktiiviteettien satama)
  - reittien vakioiminen
  - reittien kiinnostuspisteiden rakentaminen (rantautumispaikat + palvelut)

Action Planin kiinnostusalueet (uutta)

Tälle kartalle on karkeasti hahmotettu alueita, joilla vesistömatkailun kehittämiseen liittyviä toimenpiteitä vaadittaisiin.

Kartan pääpaino on vesistöaktiiviteeteissa, koska vesistömatkailuun liittyvä toiminta on Tahkoa ja Syväriä laaja-alaisempaa.

Kaupungin omistuksessa oleva Rantosen tila

Vesistöaktiiviteettien sataman kiinnostava sijoituspaikka

Itkonsaaren kärki, kiinnostava rantautumispaikka.

Itkonsaari on kokonaisuutena kiinnostava paikka. Itkonsaareen voisi kehittää myös muita palveluita kuin perusrantautumispaikan. Esimerkiksi lukittavia nuotiopaikkoja, glamping-alue, saaripattikkareitti, näköalatorni, jne.

Vesistöaktiiviteettien kiinnostavin alue

Seuraavat askeleet

Tahtotilan toteaminen

- Kuopion kaupunki
- Tahkon toimijat

Maankäytön suunnitelma

- tunnistetaan kriittiset maaalueiden omistukset
  - mahdolliset maa-alueiden hankinnat

Rahoituksen suunnittelu

- hankkeistus samaan tyyliin kuin nykyinen reitistöhanke maalla
- omarahoituksen osuudet kaupunki ja Tahkon Kehitys Oy (?)